

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **L.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária C., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **J.**, bývajúcej v K., o **zaplatenie 1,32 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1 Ro 183/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. augusta 2014 sp. zn. 1 Co 321/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 9. decembra 2013, č.k. 1 Ro 183/2013-16, uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vytvorenie súdneho spisu vo výške 6,50 Eur podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) v lehote 3 dní od doručenia uznesenia.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach uznesením z 28. augusta 2014, sp. zn. 1 Co 321/2014, potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. V odôvodnení sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o poplatkovej povinnosti žalobkyne a o výške vyrubeneho súdneho poplatku. Za nepodloženú považoval námietku, že žalobný návrh bol v prejednávanej veci podaný už v roku 2006, pretože z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa tento návrh doručila súdu až v roku 2013

a ničím nedoložila a nepreukázala tvrdenie, že toto podanie súvisí s podaním doručeným na DVD nosiči v roku 2006. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku premlčania voči právu vyrubiť súdny poplatok, a to s poukazom na § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 a § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, keď poplatková povinnosť a zároveň splatnosť poplatku vznikla žalobkyni podaním návrhu v roku 2013, preto v čase vyrubenia súdneho poplatku 9. decembra 2013 neuplynula lehota troch rokov od splatnosti, uplynutím ktorej by nebolo možné poplatok vyrubiť.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého dôvodnosť a zároveň prípustnosť odôvodňovala tým, že jej v konaní pred súdmi nižších stupňov bola odňatá možnosť konať (§ 241 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že žaloba vo veci podaná nebola novým žalobným návrhom, keďže bola podaná na Okresný súd Spišská Nová Ves už v roku 2006 elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom. Súd však toto podanie odmietol prijať a DVD nosiče so žalobami vrátil žalobkyni späť. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 148/08-81, bol okresný súd povinný opätovne konať o podaniach žalobkyne z roku 2006 podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky týchto podaní ostali zachované s účinnosťou ku dňu ich podania. Na tomto závere podľa názoru žalobkyne nič nemení ani okolnosť, že súd z technických príčin nemohol jej podanie spätne zaevidovať ku dňu jeho podania. Žalobkyňa sa nestotožnila ani s tvrdením, že bolo jej povinnosťou preukázať, že žaloby doručované v roku 2013 boli totožné s tými z roku 2006. Bolo totiž povinnosťou konajúceho súdu ako „škodcu“ urobiť také opatrenia, aby v prípade potreby vedel posúdiť, ktoré návrhy odmietol. Postup okresného súdu pri vyrubení súdneho poplatku nemal oporu v zákone, keďže v čase, kedy súd žalobkyňu vyzýval na jeho zaplatenie, takýto poplatok nebolo možné vyrubiť pre absenciu právnej úpravy. Navyše podľa § 13 zákona o súdnych poplatkoch súd už ani nemal právo takýto súdny poplatok žiadať, keďže splatnosť poplatku nastala v roku 2006. Žalobkyňa s poukazom na uvedené žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa v tejto veci zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z nich, preto dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995, a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998, a č. 23/1998). Treba však podotknúť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru žalobkyne jej postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Uvedenému dovolaciemu dôvodu sú preto vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu

súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv a právom chránených záujmov priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, etc.

K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj v prípade, ak súd rozhoduje o povinnosti platiť súdny poplatok. Podmienkou však je, aby v dôsledku takéhoto rozhodnutia došlo k odopretiu prístupu účastníka k súdu, ktoré právo je garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a pokiaľ je takéto rozhodnutie v priamej príčinnej súvislosti s tým, že sa účastníkovi znemožní domáhať sa ochrany svojich práv na súde. V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, k odňatiu možnosti účastníka konania konať pred súdom dôjde v súvislosti s rozhodnutiami súdov o poplatkovej povinnosti účastníka v prípade nesprávneho procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od platenia súdneho poplatku oslobodený (viď R 50/1997, I. ÚS 1/2000). V prejednávanvej veci však o takýto prípad nešlo, vzhľadom k tomu, že k zastaveniu súdneho konania vo veci nedošlo, ako to vo svojom dovolaní žalobkyňa nesprávne tvrdila. Napadnutým uznesením súdu prvého stupňa bolo rozhodnuté o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za vytvorenie súdneho spisu vo výške 6,50 Eura, pričom takýto súdny poplatok sa nachádza v Sadzobníku súdnych poplatkov v položke 20a. Žalobkyňa využila právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie, ktoré odvolací súd riadne prejednal a povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo svojom rozhodnutí potvrdil. V dôsledku tohto postupu súdov nižších stupňov žalobkyni nebolo odňaté žiadne procesné oprávnenie, ani právo na prístup k súdu. Skutočnosť, že žalobný návrh žalobkyne bol súdom pre nedostatky odmietnutý uznesením z 9. decembra 2013, č.k. 1 Ro 183/2013-14, proti ktorému žalobkyňa navyše nevyužila možnosť podať opravný prostriedok, nemá na správnosť postupu súdov žiaden dopad.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľky, že povinnosť preukazovať totožnosť žalobných návrhov z roku 2006 a 2013 nezaväzovala ňu, ale konajúci súd ako škodcu, s ňou súvisiaci argument týkajúci sa splatnosti súdneho poplatku a uplynutie lehoty na jeho vyrubenie, dovolací súd uvádza, že v predmetnom náleze ústavný súd konštatoval, že žalobkyňa právne účinným spôsobom podala v roku 2006 návrh na začatie konania v elektronickej podobe a treba rešpektovať právne účinky, ktoré vyvolalo toto podanie. Malo ísť o DVD, na ktorom boli uložené viaceré návrhy žalobkyne proti rôznym žalovaným. Nález ale neobsahuje žiadny údaj o tom, konkrétne ktorých vecí a ktorých žalovaných sa toto podanie týkalo. Žalobkyňa, ktorá v roku 2013 doručila súdu návrh (s dátumom vyhotovenia v roku 2006) na vydanie platobného rozkazu ukladajúceho protistrane povinnosť zaplatiť jej predmetnú sumu spolu s náhradou trov konania, ničím nedoložila, že podanie doručené súdu v roku 2013 je identické s tým podaním doručeným súdu na DVD nosiči v roku 2006, na ktoré sa vzťahuje nález a ním vyslovený príkaz ústavného súdu vychádzať z toho, že podanie bolo doručené s účinkami pôvodného doručenia. V danej procesnej situácii, v ktorej nič nepreukazovalo, že nález a príkaz ústavného súdu sa týka aj preskúmvanej veci (t.j. že na daných DVD nosičoch bol uložený aj návrh žalobkyne proti tomu, kto je uvedený v záhlaví tohto uznesenia dovolacieho súdu) a z ničoho nevyplývala totožnosť podania z roku 2006 s podaním z roku 2013, nemožno prvostupňovému ani odvolaciemu súdu vytýkať ako nesprávny procesný postup, pokiaľ vychádzali z toho, že v preskúmvanej právnej veci vyvolalo právne účinky podania návrhu na začatie konania to podanie, o urobení a obsahu ktorého nemožno mať pochybnosti – to znamená podanie doručené v roku 2013 súdu prvého stupňa, a zároveň nepostupovali tak, ako by postupovali v prípade, keby návrh na začatie konania bol podaný už v roku 2006 doručením takého návrhu, o urobení a obsahu ktorého nemožno mať žiadne pochybnosti. V preskúmvanej veci súdy mali a mohli rešpektovať príkaz vyplývajúci z nálezu ústavného súdu len vo vzťahu k tomu návrhu na začatie konania podanému v roku 2006, ktorého sa predmetný nález týkal. Z logiky veci potom vyplýva, že bolo na žalobkyňu, aby preukázala totožnosť návrhu podaného v roku 2006 v elektronickej podobe s návrhom podaným v písomnej podobe v roku 2013. Pokiaľ žalobkyňa v súvislosti s tým poukazovala na to, že už nemá k dispozícii originálne DVD s jej návrhmi podanými v roku 2006 a vytýkala súdom, že mali prijať opatrenia na zachovanie možnosti preveriť totožnosť návrhov na začatie konania podaných v roku 2006 a 2013, dovolací súd uvádza, že je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, lebo ich podcenením, či zanedbaním môžu o ne prísť. V súlade so zásadou, že právo patrí bdelym, pozorným, ostrážitým, bedlivým („vigilantibus iura scripta sunt“), teda tým, ktorí sa aktívne a prezieravo zaujímajú o ochranu

a výkon svojich práv, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikovaných situácií sťažujúcich výkon práv a ich praktické uplatnenie, bolo práve na žalobkyni, aby – najmä po „neprijatí“ jej návrhov podaných v roku 2006 v elektronickej podobe – uchovala pôvodné DVD, neuvážene sa ich nezbavila a nevystavila sa tým sama riziku, že v súčasnosti nevie súdom hodnoverne a preukázateľne doložiť, konkrétne aký návrh na začatie konania podala v roku 2006. Za tejto situácie nemožno konajúcim súdom vyčítať, že návrh žalobkyne z roku 2006, doručený okresnému súdu až v roku 2013, nepovažovali za totožný s návrhom, ktorý mal byť obsahom podaní z roku 2006, a že nevychádzali v zmysle nálezu z toho, že tento návrh bol doručený okresnému súdu s účinkami doručenia podaní z roku 2006. Krajský súd preto dospel k správne mu záveru, že poplatková povinnosť žalobkyne vznikla podaním návrhu v roku 2013 a teda, že trojročná lehota na vyrubenie súdneho poplatku uvedená v § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch neuplynula.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že nedošlo k odňatiu žalobkyne konať pred súdom v zmysle vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Čo do vzniku poplatkovej povinnosti je z obsahu podaného dovolania zrejmé, že dovolateľka ním namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím i prvostupňovým súdom, nie vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka totiž v dovolaní netvrdila, že sa odvolací súd prípadne prvostupňový súd dopustili procesného pochybenia ani že niektoré z jej procesných oprávnení priznaných občianskym súdnym poriadkom nemohla v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdov nižšieho stupňa realizovať, podstatou jej dovolacích námietok bolo, že rozhodnutia súdov nižších stupňov neboli správne a súladné so zákonom o súdnych poplatkoch. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť len procesne nesprávnou činnosťou súdu a túto vadu nemožno vidieť v právnych záveroch, ku ktorým odvolací súd dospel pri posudzovaní uloženej povinnosti. V súvislosti s touto námietkou dovolateľky je potrebné uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Právne posúdenie veci je totiž realizáciou vlastnej rozhodovacej činnosti súdu, ktorou sa účastníkovi konania neodnímajú žiadne procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo

do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie z 29. júna 2010, sp. zn. 1 Cdo 62/2010, z 29. novembra 2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, z 9. júna 2011, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, z 24. mája 2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, z 3. mája 2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, z 23. júna 2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011, zo 14. augusta 2013, sp. zn. 7 Cdo 17/2013).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová